

Vývoj duchovního svébyetí

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 18. března 190856

Naše pátá hlavní rasa, rasa poatlantská, má za úkol vytvořit duchovní svébyetí. K tomu dochází nejprve v indické, tedy první podrase, a to tím, že se duchovní svébyetí noří do pocitového těla. V následující perské podrase prostupuje maňas duši pocitovou a vstupuje tím do nového, duševního živlu. Důsledkem toho je, že se určití démoni, kteří předtím neměli moc nad lidmi, stávají volnými a staví se vůči člověku nepřátelsky. V této rase vzniká démonologie; předtím se v pověstech a bájích o démonech nemluvilo. Ve třetí podrase - tedy u Egyptanů, Babyloňanů, Asyřanů, Semitů - sestupuje maňas do duše rozumové. Ke zvláštní změně nedochází, neboť manas zůstává ve stejném, duševním živlu. Ve čtvrté podrase, u řecko-latinských národů, se duchovní svébyetí rozvíjí v duši vědomé, stále ještě tedy zůstává v duševním živlu. Ježíš Kristus sestupuje na Zemi. On má sílu přemoci nepřátelské demony. Proto se v Bibli praví, že spoutal Satana na tisíc let.

Potom následuje naše pátá podrasa a tady vstupuje maňas opět do nového živlu. Začíná se uplatňovat ve svém vlastním živlu: duchovní svébyetí v duchovním svébyetí. Tím se také uvolňují nové nepřátelské síly, které lidstvo předtím neznalo. Tito nepřátelé přicházejí z vlastní hrudi člověka. Lidé si navzájem stojí v cestě, když se vzájemně ovlivňují natolik, jako dosud nikdy v evoluci lidstva. Jako příklad nám může posloužit jeden případ, který byl okultně probádán.

Čtyři lidé žili společně. První nebyl úplně normální, byl poněkud slabomyslný, pomatený. Druhý byl považován za velmi talentovaného člověka, byl produktivní, působil navenek. Třetí byl takzvaně průměrný člověk. Čtvrtý byl skutečně vysoce vyvinutý člověk, který však neměl dar vyjadřování. A jak ta věc vypadá z okultního pohledu? První má velmi slabou vůli, jinak je ale založen úplně normálně. Naproti tomu člověk na pohled průměrný, tedy číslo tři, je vnitřně rozvrácený a vysílá to na toho prvního, takže se u prvního vlastně projevuje duševní stav třetího. A jak to vypadá u druhého, nadaného, produktivního člověka? Ten má vlastně jediné nadání, totiž umění vyjadřovat se.

Hodnotným obsahem všeho, co vyjadřoval, byly přenesené vědomosti a síly moudrosti čtvrtého, který však neměl dar vyjadřování. Když ale dal někdy dohromady nějakou větu, bylo v ní obsaženo mnohem více skutečných sil než v brilantních slovech, která vycházela z čísla dvě a která lidem tolik imponovala.

Úkolem člověka v současné době ovšem je, aby se stále více osvobozoval od brzdících vlivů svého okolí a sám aby také žádné takové vlivy nevydával. Člověk má být víc a víc svobodný. Ze své vlastní svobodné vůle má uznávat a uskutečňovat věčné zákony dobra. Jen vnitřně svobodnému člověku se zjevuje duchovní svět. Jestliže se někteří esoterní žáci domnívají, že při všech každodennostech slyší hlasy z onoho světa, které na ně volají, co mají dělat, pak je to hrubý sebeklam. Kde se jedná o každodennosti, tam Mistři mlčí. Jen tam, kde se člověk pozvedne nad své bytí k velkým světovým zákonům, kde se jedná o evoluci světa a lidstva, dávají zaslechnout svůj hlas. Ve svém malém kruhu se člověk musí učit, jak se stávat úplně svobodným, úplně samostatným, aby mohl vstoupit do duchovního světa jako svobodná, sebevědomá bytost; jen tak se totiž může stát užitečným článkem v evoluci lidstva.

GA 266/1